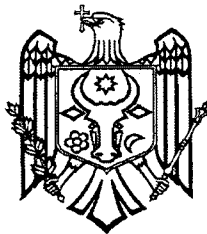

CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU

2043, mun. Chișinău, str. Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail:
cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

CHISINAU
COURT OF APPEAL

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

4-35/5-803 No 22.05.19

Curtea Constituțională

Mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu 28

Prin prezenta, Curtea de Apel Chișinău, Vă expediază înscrisurile pe dosarul nr. **2a-3694/18** la acțiunea înaintată de Dub Rodica către Casa Națională de Asigurări Sociale privind încasarea indemnizației unice în loc de pensie alimentară, penalităților, dobânzilor, aplicarea indicelui de inflație pentru pensia de întreținere neachitată și încasarea prejudiciului material și moral pentru soluționarea chestiunii ce ține de ridicarea excepției de constituționalitate.

Anexă: -cererea de ridicare a excepției de constituționalitate în original pe 13 (treisprezece) file

-copia încheierii din 16 mai 2019 pe 05 (cinci) file

**Vicepreședintele
Curții de Apel Chișinău**

Nelea Budăi

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA	
Intrare Nr.	<i>1039</i>
" <i>28</i> "	" <i>05</i> " <i>2019</i>

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din Constituție

I – AUTORUL SESIZĂRII

DUB Rodica, domiciliul: str. Hristo Botev 7/3, ap. 28, mun. Chișinău, MD-2043.

II – OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare are drept obiect exercitarea controlului constituționalității **punctului 4 din Hotărîrea Guvernului 1284 din 26.12.2018 pentru modificarea Hotărîrii Guvernului 1478/2002 cu privire la indemnizațiile adresate familiilor cu copii și abrogarea Hotărîrii Guvernului 769 din 25.11.1992 privind măsurile de ameliorare a situației materiale a minorilor, ai căror părinți se eschivează de la achitarea pensiei alimentare, prin prisma articolelor:**

120 - Caracterul obligatoriu al sentințelor și al altor hotărîri judecătorești definitive,
20 (1), (2) - Accesul liber la justiție,
46 (1), (2), (5) - Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia,
49 (1) (2) (3) - Protecția familiei și a copiilor orfani,
50 (1) (2) (3) - Ocrotirea mamei, copiilor și a tinerilor,
51 (1) - Protecția persoanelor cu dizabilități,
47 (1), (2) - Dreptul la asistență și protecție socială,
54 (1) - Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți,
16 (1) (2) – Egalitatea,
4 (1) (2) - Drepturile și libertățile omului,
din Constituția Republicii Moldova.

Punctul 4 din Hotărîrea Guvernului 1284 din 26.12.2018, din speță, supus exercitării controlului constituționalității, stipulează: *Se abrogă Hotărîrea Guvernului 769 din 25.11.1992 privind măsurile de ameliorare a situației materiale a minorilor, ai căror părinți se eschivează de la achitarea pensiei alimentare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1992, nr.11, art. 353).*

III – CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

ÎN FAPT,

în procedura Curții de Apel mun. Chișinău se află cauza civilă nr. 2 a-3694/18, la Apelul declarat pe 17.07.2018, contra Hotărîrii primei instanțe din 16.07.2018, la cererea de chemare în judecată depusă de DUB Rodica, către Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS), **cu privire la obligarea achitării indemnizației pentru 2 copii, în locul pensiei alimentare, care nu este achitată de 7 ani și achitării „cheltuielilor suplimentare provocate acestora de împrejurări excepționale (boală, schilodirea copilului etc.)”, pentru DUB Darius, copil cu dizabilitate**, în temeiul HG 769 din 25.11.1992 privind măsurile de ameliorare a situației materiale a minorilor, ai căror părinți se eschivează de la achitarea pensiei alimentare.

Pentru a obține dreptul de a se adresa în judecată, pentru a obține indemnizația, prevăzută în HG 769, din speță, **reclamanta a îndeplinit toate condițiile:**

1. ca urmare a **refuzului** tatălui de a întreține copiii benevol, reclamanta a solicitat stabilirea pensiei alimentare de instanța de judecată.
2. a solicitat, **după refuz repetat**, aplicarea amendei, tatălui care nu achită pensie alimentară, pentru neîndeplinirea obligațiilor de întreținere, de educare și de instruire a copilului, în temeiul art. 63 (1) din Codul Contravențional. A fost stabilită amendă.
3. s-a adresat, **după refuz repetat**, la executorul judecătoresc cu o cerere pentru aplicarea amendei, tatălui care nu achită pensie alimentară, pentru neexecutarea hotărîrii instanței de judecată, în temeiul art. 318 din Codul Contravențional. A fost stabilită amendă.
4. s-a adresat, **după refuz repetat**, la executorul judecătoresc cu o cerere pentru aplicarea sancțiunii tatălui care nu achită pensie alimentară, pentru neexecutarea hotărîrii instanței de judecată, în temeiul art. 320 din Codul Penal. Fără rezultat, deoarece tatăl-debitor, nu este în țară.
5. în cadrul urmăririi penale, **după cereri repetate**, tatăl **a fost dat în căutare, fără rezultat.**
6. tatăl a fost **decăzut de drepturi părintești**, pentru neachitarea pensiei alimentare.

După respectarea condițiilor cerute de HG 769, din speță, timp de 7 ani și după litigiul, timp de 2 ani, fără decizie definitivă și irevocabilă, la 1.01. 2019 a fost abrogată HG 769, din speță, prin **punctul 4 din Hotărîrea Guvernului 1284 din 26.12.2018 pentru modificarea Hotărîrii Guvernului 1478/2002 cu privire la indemnizațiile adresate familiilor cu copii și abrogarea Hotărîrii Guvernului 769 din 25.11.1992 privind măsurile de ameliorare a situației materiale a minorilor, ai căror părinți se eschivează de la achitarea pensiei alimentare.**

Ca urmare, cu toate că nu există încă o decizie definitivă și irevocabilă, după 1.01. 2019, nu mai poate fi aplicată HG 769, din speță, cu toate că copii încă sînt minori, 12 ani și 14 ani, fără studii profesionale, care să le asigure un venit, în situația cînd tatăl nu achită pensia alimentară și cheltuielile pentru sănătate, iar CNAS nu mai poate fi obligată, deoarece statul **a abrogat unicul mecanism de compensare** a pensiei alimentare și a cheltuielilor pentru sănătate, neachitate de părintele debitor, contrar prevederilor Constituției Republicii Moldova, indicate mai sus.

IV – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

1. *Ocrotirea specială* copilului și a persoanelor cu dizabilități, este garantată de Constituția R. Moldova, prin articolele:
49 (1) (2) (3) - Protecția familiei și a copiilor orfani,
50 (1) (2) (3) - Ocrotirea mamei, copiilor și a tinerilor,
51 (1) - Protecția persoanelor cu dizabilități,
47 (1), (2) - Dreptul la asistență și protecție socială.

HG 769 din 25.11.1992, din speță, a fost emisă, cu scopul *ocrotirii speciale* a copilului și a persoanelor cu dizabilități și deci a **executării efective a** hotărîrii judecătorești cu privire la pensia alimentară și cheltuieli pentru sănătate, garantate de Constituția R. Moldova, prin articolele:

120 - Caracterul obligatoriu al sentințelor și al altor hotărâri judecătorești definitive și
20 (1), (2) - Accesul liber la justiție

Astfel, indemnizația prevăzută în HG 769, din speță, este **echivalentă cu suma pensiei alimentare** stabilită deja de instanța de judecătăt și se acordă cu titlu temporar, în avans, de CNAS, pînă la recuperarea pensiei alimentare de la părintele-debitor, de CNAS, în temeiul punctului 1 din HG 769, din speță, care stipulează:

Copiii, ... beneficiază de indemnizații adresate familiilor cu copii în conformitate cu legislația în vigoare.

Iar, punctul 3 din HG 769, din speță, echivalează indemnizația din punctul 1 cu suma pensiei alimentare, după cum urmează :

Se stabilește că prevederile punctului 1 al prezentei hotărâri privind perceperea sumelor indicate de la părinți, obligați să achite pensia alimentară, sînt echivalate cu prevederile legale în vigoare privind pensia alimentară.

În acest context, Curtea Constituțională, prin Hotărârea nr. 13 din 11 iunie 2013, referindu-se la obligativitatea executării actelor judecătorești, a relevat următoarele:

“53. Raportând dispozițiile constituționale ale articolului 120 la prevederile constituționale ale articolului 20, rezultă că accesul la justiție semnifică nu doar posibilitatea juridică efectivă de a se adresa unui organ de plină jurisdicție pentru soluționarea unei contestații și obținerea unei satisfacții, ci și dreptul de a cere executarea hotărârii obținute. Astfel, executarea hotărârilor judecătorești trebuie privită ca o parte integrantă a procesului de judecată.”

La fel, Curtea Europeană s-a pronunțat în jurisprudența sa și sub aspectul obligativității hotărârii judecătorești, statuând că *“dreptul la un tribunal garantat de articolul 6 alin.1 din Convenție ar fi iluzoriu, dacă ordinea juridică internă a unui stat contractant ar permite ca o hotărâre judecătorească definitivă și obligatorie să rămână inoperantă în detrimentul unei părți. Executarea unei sentințe, a oricărei instanțe, trebuie considerată ca făcând parte integrantă din “proces” în sensul articolului 6”* (SC Ruxandra Trading contra României, Hornsby contra Greciei).

Mai mult, Curtea Europeană a reiterat în repetate rânduri că statul are **obligatia pozitivă** să organizeze un sistem de executare a hotărârilor judecătorești, care să fie **eficient atât în practică, cât și în drept, precum și să asigure executarea** acestor hotărâri fără întârzieri nejustificate, în caz contrar acest fapt angajează responsabilitatea statului în temeiul articolului 6 §1 din Convenția Europeană.

Totodată, Curtea Europeană a notat în jurisprudența sa că *“nu este sarcina Curții să stabilească dacă sistemul juridic intern este capabil să garanteze executarea hotărârilor pronunțate de către instanțe. Într-adevăr, este responsabilitatea fiecărui stat contractant să creeze un arsenal juridic adecvat și suficient pentru a asigura respectarea obligațiilor pozitive care îi revin. Sarcina Curții este numai aceea de a examina dacă, în speță, măsurile luate de autorități au fost adecvate și suficiente (a se vedea Ruianu vs. România, mutatis mutandis, cauza Ignaccolo-Zenide vs. România).”*

Ca urmare, **punctul 4 din HG 1284 din 26.12.2018, din speță, care abrogă HG 769 din 25.11.1992 privind măsurile de ameliorare a situației materiale a minorilor, ai căror părinți se eschivează de la achitarea pensiei alimentare**, unicul mecanism de realizare a dreptului la pensia alimentară și dreptul de recuperare a cheltuielilor de sănătate, contravine articolelor din Constituția Republicii Moldova:

120 - Caracterul obligatoriu al sentințelor și al altor hotărâri judecătorești definitive,

20 (1), (2) - Accesul liber la justiție,

49 (1) (2) (3) - Protecția familiei și a copiilor orfani,

50 (1) (2) (3) - Ocrotirea mamei, copiilor și a tinerilor,

51 (1) - Protecția persoanelor cu dizabilități,

47 (1), (2) - Dreptul la asistență și protecție socială,

2. La fel, Curtea Constituțională, în Hotărârea nr. 20 din 06.06.2017 privind excepția de neconstituționalitate a art. 7 alin. (17) din Legea nr. 289 din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, precum și a pct. 89 din Regulamentul cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 108 din 3 februarie 2005 (recalcularea indemnizațiilor de asigurări sociale) (Sesizarea nr. 39G/2017), apreciază:

71. În cauza *Stec și alții v. Marea Britanie* Curtea Europeană a statuat, cu valoare de principiu, că:
„[...] 54. Atunci când un Stat Parte pune în aplicare o legislație care prevede plata automată a unei prestații sociale - indiferent dacă acordarea acestei prestații depinde sau nu de plata prealabilă a contribuțiilor - această legislație trebuie să fie considerată ca generând un interes patrimonial ce ține de domeniul de aplicare al articolului 1 din Protocolul nr. 1 pentru persoanele care îndeplinesc cerințele sale.[...]”.

Or, Hotărârile instanțelor de judecată, cu privire la pensia alimentară și cheltuielile pentru sănătate, sînt garantate de art. 120 și 20 din Constituția R. Moldova, în coroborare cu art. 49 din Constituția R. Moldova, care garantează:

(1) *Statul facilitează, prin măsuri economice și prin alte măsuri, formarea familiei și îndeplinirea obligațiilor ce îi revin.*

(3) *Toate preocupările privind întreținerea, instruirea și educația copiilor orfani și a celor lipsiți de ocrotirea părinților revin statului și societății. ...*

Ca urmare, statul a prevăzut **executarea efectivă** a hotărîrii judecătorești cu privire la pensia alimentară și cheltuieli pentru sănătate, prin HG 769 din 25.11.1992, din speță, care **trebuie să fie considerată ca generând un interes patrimonial ce ține de domeniul de aplicare al articolului 1 din Protocolul nr. 1 pentru persoanele care îndeplinesc cerințele sale.**[...]

O „**speranță legitimă**” de a obține un „bun” poate beneficia, de protecția articolului 1 din Protocolul nr.1 adițional la Convenție. (*Kopecky v. Slovacia [MC]*, par. 52, *Dumitru David și alții v. România*, cererea nr. 54577/07).

Or, HG 769, din speță, nu este cel mai rapid mecanism de respectare a dreptului la pensia alimentară, pentru a „hrăni și lecu” un copil, dar HG 769, din speță, este unicul mecanism de garantare a dreptului la pensia alimentară, ca o „speranță legitimă” de a obține un „bun”, în optica jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO), garantat de art. 1 din Protocolul Adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEDO).

La fel, HG 769, din speță, este unicul act normativ care reglementează, *recuperarea cheltuielilor suplimentare provocate acestora (copiilor) de împrejurări excepționale (boală gravă, schilodirea copilului etc.* în cazul imposibilității achitării din partea părintelui debitor.

Ca urmare, **punctul 4 din HG 1284 din 26.12.2018, din speță, care abrogă HG 769 din 25.11.1992 privind măsurile de ameliorare a situației materiale a minorilor, ai căror părinți se eschivează de la achitarea pensiei alimentare**, contravine articolelor din Constituția Republicii Moldova:

46 (1), (2), (5) - Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia,

3. Indemnizația acordată în temeiul HG 769, din speță, are natura juridică a unei prestații de **asigurări sociale** și nu poate fi înlocuită prin alocațiile sociale, care au un caracter social, care își găsește o altă justificare. Prin urmare, bazele acordării acestora sunt diferite.

În acest sens, CARTA SOCIALĂ EUROPEANĂ, prin art. 12, garantează menținerea regimului de securitate socială la un nivel satisfăcător, prin trimitere la Codul european de securitate socială.

Astfel, Codul european de securitate socială garantează în art. 40:

Riscul social acoperit este responsabilitatea pentru întreținerea copiilor.

Iar art.45 din Codul european de securitate socială garantează:

În cazul în care prestațiile constau într-o plată periodică, ele trebuie acordate pe toată durata producerii riscului social.

Astfel, suma indemnizației în locul sumei pensiei alimentare neachitate, în temeiul HG 769, din speță, trebuie achitată 18 ani și ulterior pe perioada studiilor, pentru obținerea calificării profesionale.

Ca urmare, abrogarea HG 769, din speță, contravine art. 12 din CARTA SOCIALĂ EUROPEANĂ și art. 40 și 45 din Codul european de securitate socială.

Având în vedere, că copii sînt în grija mamelor, în majoritatea cazurilor, se conturează fenomenul discriminării femeii, pe criteriul maternității, protejat de **Convenția asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei**, care garantează:

Art. 4

2. Adoptarea de catre statele parți a unor măsuri speciale, inclusiv cele prevăzute în prezenta Convenție, care au drept scop ocrotirea maternității, nu este considerată ca un act discriminatoriu.

Art. 5

Statele parți vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru:

b) a asigura ca educația în familie să contribuie la o înțelegere clară a faptului că maternitatea este o funcție socială și recunoașterea responsabilității comune a bărbatului și femeii în creșterea și educarea copiilor și în asigurarea dezvoltării lor, ținînd seama că interesul copilului este condiția primordială în toate cazurile.

Art. 13

Statele părți se angajează să ia toate măsurile necesare pentru eliminarea discriminării față de femei în alte domenii ale vieții economice, sociale, în scopul de a asigura, pe baza egalității bărbatului cu femeia, aceleași drepturi și, în special:

a) dreptul de prestații familiale

Art. 15

1. Statele parți recunosc egalitatea femeii cu bărbatul în fața legii.

Art. 16

1. Statele parți vor lua toate măsurile necesare pentru a elimina discriminarea față de femei în toate problemele decurgînd din căsătorie și în raporturile de familie și, în special, vor asigura, pe baza egalității bărbatului cu femeia:

d) aceleași drepturi și aceleași responsabilități în calitate de părinți, indiferent de situația lor matrimonială, pentru problemele referitoare la copiii lor; în toate cazurile, interesul copiilor va fi considerat primordial;

La fel, prin abrogarea HG 769 din 25.11.1992, din speță, sînt violate:

- art. 3 , 4, 26, 27 din Convenției internaționale cu privire la drepturile copilului din 20.11.1989 și
- art. 7 din Convenția privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități din 13 decembrie 2006.

Ca urmare, **punctul 4 din HG 1284 din 26.12.2018, din speță, care abrogă HG 769 din 25.11.1992 privind măsurile de ameliorare a situației materiale a minorilor, ai căror părinți se eschivează de la achitarea pensiei alimentare**, contravine articolelor din Constituția Republicii Moldova:

16 (1) (2) – Egalitatea,

4 (1) (2) - Drepturile și libertățile omului,

4. Ca urmare a abrogării HG 769, din speță și prin aceasta, suprimarea unui drept fundamental, drept la pensia alimentară și drept la recuperarea cheltuielilor de sănătate, care asigură: alimentația, educația, întreținerea, odihna, tratamentul copiilor, s-a încălcat articolul 54 din Constituția Republicii Moldova, care stipulează:

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

Iar ca urmare a încălcărilor de Constituție, enumerate mai sus, trebuie declarat, că **punctul 4 din Hotărîrea Guvernului 1284 din 26.12.2018 pentru modificarea Hotărîrii Guvernului 1478/2002 cu privire la indemnizațiile adresate familiilor cu copii și abrogarea Hotărîrii Guvernului 769 din 25.11.1992 privind măsurile de ameliorare a situației materiale a minorilor, ai căror părinți se eschivează de la achitarea pensiei alimentare**, nu are putere juridică, în temeiul articolul 7 din Constituția Republicii Moldova, care garantează:

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică - și se impune de declarat neconstituțional

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

SOLICIT :

1. admiterea sesizării privind excepția de neconstituționalitate
2. examinarea în prioritate a sesizării privind excepția de neconstituționalitate, avînd în vedere interesele superioare ale copiilor și ale minorilor cu dizabilități
3. să fie recunoscut neconstituțional **punctul 4 din Hotărîrea Guvernului 1284 din 26.12.2018 pentru modificarea Hotărîrii Guvernului 1478/2002 cu privire la indemnizațiile adresate familiilor cu copii și abrogarea Hotărîrii Guvernului 769 din 25.11.1992 privind măsurile de ameliorare a situației materiale a minorilor, ai căror părinți se eschivează de la achitarea pensiei alimentare**, care stipulează:
Se abrogă Hotărîrea Guvernului 769 din 25.11.1992 privind măsurile de ameliorare a situației materiale a minorilor, ai căror părinți se eschivează de la achitarea pensiei alimentare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1992, nr.11, art. 353)
4. să se răspundă la întrebarea:
Poate indemnizația lunară pentru copii să fie mai mică, decît pensia alimentară lunară stabilită de instanța de judecată și mai mică decît minimul de existență lunar a copilului, corelat cu vîrsta și cu locul de trai, conform datelor Biroului Național de Statistică, pentru indemnizațiile prevăzute în HG 769 din 25.11.1992 privind măsurile de ameliorare a situației materiale a minorilor, ai căror părinți se eschivează de la achitarea pensiei alimentare

VI – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

După datele Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești (UNEJ) în colaborare cu Centrul de Cercetări Demografice al Institutului Național de Cercetări Economice, monografia „ASIGURAREA CU PENSIE DE ÎNTREȚINERE A COPIILOR CU PĂRINȚI DIVORȚAȚI”, autori: Inga Chistruga-Sînchevici și Roman Talmaci, Chișinău, **15 mai 2018**:

În Republica Moldova, există **16 713** de copii, care nu primesc pensia alimentară.

Din 22 709 de dosare cu privire la pensia de întreținere date spre execuție:

35,9% achitățile sunt neregulate și

37,7% deloc nu se achită pensie de întreținere

Sumele pensiilor alimentare de care beneficiază părinții cu copii asigură doar:

9% în funcție de necesitățile copilului

22,6% în dependență de minimul de existență

Deoarece legislația nu asigură executarea:

16,1% din situații, părintele în custodia căruia copilul a rămas, nu a solicitat pensie de întreținere.

99% din familiile cu 1 părinte, cu pensie neachitată, sînt reprezentate de femei.

Astfel, **femeile sînt discriminate direct și indirect, pe termen scurt și termen lung**, prin neasigurarea cu pensie alimentară, de stat.

VII CADRUL NORMATIV PERTINENT

1. Constituția Republicii Moldova* din 29.07.1994, Publicat : 29.03.2016 în Monitorul Oficial Nr. 78, art. Nr : 140:

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 8

Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.

Articolul 16

Egalitatea

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 20

Accesul liber la justiție

- (1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.
- (2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 36

Dreptul la ocrotirea sănătății

- (1) Dreptul la ocrotirea sănătății este garantat.

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

- (1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate.
- (2) Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.
- (5) Dreptul de proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului.

Articolul 47

Dreptul la asistență și protecție socială

- (1) Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzînd hrana, îmbrăcăminte, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.
- (2) Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrînețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subsistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.

Articolul 49

Protecția familiei și a copiilor orfani

- (1) Statul facilitează, prin măsuri economice și prin alte măsuri, formarea familiei și îndeplinirea obligațiilor ce îi revin.
- (2) Statul ocrotește maternitatea, copiii și tinerii, stimulînd dezvoltarea instituțiilor necesare.
- (3) Toate preocupările privind întreținerea, instruirea și educația copiilor orfani și a celor lipsiți de ocrotirea părinților revin statului și societății. Statul stimulează și sprijină activitatea de binefacere față de acești copii.

Articolul 50

Ocrotirea mamei, copiilor și a tinerilor

- (1) Mama și copilul au dreptul la ajutor și ocrotire specială. Toți copiii, inclusiv cei născuți în afara căsătoriei, se bucură de aceeași ocrotire socială.
- (2) Copiii și tinerii se bucură de un regim special de asistență în realizarea drepturilor lor.
- (3) Statul acordă alocațiile necesare pentru copii și ajutoare pentru îngrijirea copiilor bolnavi ori cu dizabilități. Alte forme de asistență socială pentru copii și tineri se stabilesc prin lege.

Articolul 51

Protecția persoanelor cu dizabilități

- (1) Persoanele cu dizabilități beneficiază de o protecție specială din partea întregii societăți. Statul asigură pentru ele condiții normale de tratament, de readaptare, de învățămînt, de instruire și de integrare socială.

Articolul 54

Restriângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

- (1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

Articolul 120

Caracterul obligatoriu al sentințelor și al altor hotărâri judecătorești definitive

Este obligatorie respectarea sentințelor și a altor hotărâri definitive ale instanțelor judecătorești, precum și colaborarea solicitată de acestea în timpul procesului, al executării sentințelor și a altor hotărâri judecătorești definitive.

2. Hotărârea Curții Constituționale nr. 13 din 11 iunie 2013, referindu-se la obligativitatea executării actelor judecătorești, a relevat următoarele: “53. *Raportând dispozițiile constituționale ale articolului 120 la prevederile constituționale ale articolului 20, rezultă că accesul la justiție semnifică nu doar posibilitatea juridică efectivă de a se adresa unui organ de plină jurisdicție pentru soluționarea unei contestații și obținerea unei satisfacții, ci și dreptul de a cere executarea hotărârii obținute. Astfel, executarea hotărârilor judecătorești trebuie privită ca o parte integrantă a procesului de judecată.*”

3. Convenția internațională cu privire la drepturile copilului din 20.11.1989:

Articolul 3

1. În toate deciziile care îi privesc pe copii, fie că sunt luate de instituții publice sau private de ocrotire socială, de către tribunale, autorități administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate.

2. Statele părți se angajează să asigure copilului protecția și îngrijirile necesare pentru bunăstarea sa, ținând cont de drepturile și obligațiile părinților săi, ale tutorilor săi, ale altor persoane legal responsabile pentru el, și vor lua, în acest scop, toate măsurile legislative și administrative corespunzătoare.

Articolul 4

Statele părți se angajează să ia toate măsurile legislative, administrative și altele care sunt necesare pentru a pune în practică drepturile recunoscute în prezenta Convenție. In cazul drepturilor economice, sociale și culturale, ele vor lua aceste măsuri în limitele maxime ale rezervelor de care dispun și, dacă este cazul, în cadrul cooperării internaționale.

Articolul 26

1. Statele părți vor recunoaște oricărui copil dreptul de a beneficia de securitate socială, inclusiv de asigurări sociale, și vor lua măsurile necesare pentru asigurarea deplinei realizări a acestui drept în conformitate cu legislația lor națională.

2. Serviciile trebuie să fie acordate când este cazul, ținându-se seama de resursele și de situația copilului și a persoanelor responsabile de întreținerea sa, ca și de orice alt element aplicabil la solicitarea serviciilor făcute pentru copil sau în numele său.

Articolul 27

1. Statele părți recunosc dreptul oricărui copil la un nivel de viață suficient pentru dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală și socială.

2. Părinților și oricăror altor persoane care au în grijă un copil le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților și a mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare dezvoltării copilului.

3. Statele părți, ținând seama de condițiile naționale și în limita mijloacelor lor, vor adopta măsuri corespunzătoare pentru a ajuta părinții și alte persoane care au în grijă un copil să valorifice acest drept și vor oferi, în caz de nevoie, o asistență materială și programe de sprijin, în special în ceea ce privește alimentația, îmbrăcăminte și locuința.

4. Statele părți vor lua toate măsurile adecvate pentru a asigura recuperarea pensiei alimentare a copilului de la părinții săi sau de la alte persoane care au răspundere financiară față de el, indiferent dacă se află pe teritoriul lor sau în străinătate, în special în cazul în care persoana care are răspundere financiară față de un copil trăiește într-un alt stat decât cel al copilului, statele părți vor favoriza aderarea la acorduri internaționale sau încheierea de asemenea acorduri, precum și adoptarea oricăror alte angajamente corespunzătoare.

4. Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale (CEDO), din 04.11.1950, garantează:

Articolul 8.

Dreptul la respectarea vieții private și de familie

1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora.

5. Art. 1 din Protocolul Adițional la Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale (CEDO), garantează:

Protecția proprietății

Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauza de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

6. CARTA SOCIALĂ EUROPEANĂ (REVIZUITĂ)* Nr. 1996 din 03.05.1996, Publicat : 30.12.2006 în Tratatul Internațional Nr. 38 art Nr : 176 Data intrării în vigoare : 01.01.2002, ratificată de R. Moldova și Legea 484 din 28.09.2001 pentru ratificarea parțială a Cartei sociale europene revizuite.

CARTA SOCIALĂ EUROPEANĂ garantează în art. 17:

Dreptul copiilor și al adolescenților la protecție socială, juridică și economică

În vederea asigurării exercitării efective a dreptului copiilor și al adolescenților de a crește într-un mediu favorabil dezvoltării personalității lor și a aptitudinilor lor fizice și mentale, părțile se angajează să ia fie direct, fie în cooperare cu organizațiile publice sau private toate măsurile necesare și corespunzătoare, care:

- 1. a) să asigure copiilor și adolescenților, ținând seama de drepturile și de obligațiile părinților, îngrijirile, asistența, educația și pregătirea de care au nevoie, în special prin crearea sau menținerea unor instituții ori servicii adecvate și suficiente în acest scop;*
- b) să protejeze copiii și adolescenții împotriva neglijenței, violenței sau exploatării;*
- c) să asigure o protecție și un ajutor special din partea statului pentru copilul sau adolescentul privat temporar ori definitiv de sprijinul familiei;*

CARTA SOCIALĂ EUROPEANĂ, prin art. 12, garantează menținerea regimului de securitate socială la un nivel satisfăcător, prin trimitere la Codul european de securitate socială care, **reglementează calculul prestațiilor familiale:**

În vederea exercitării efective a dreptului la securitate socială, părțile se angajează:

- 2. să mențină regimul de securitate socială la un nivel satisfăcător cel puțin egal cu cel necesar pentru ratificarea Codului european de securitate socială.*

7. Codul european de securitate socială este explicit:

În PARTEA A VII-A PRESTAȚII FAMILIALE

Art.40

Riscul social acoperit este responsabilitatea pentru întreținerea copiilor.

Art. 44

Valoarea totală a prestațiilor acordate în conformitate cu articolul 42 persoanelor protejate, va trebui să reprezinte 1,5% din salariul unui muncitor adult necalificat de sex masculin, stabilit în conformitate cu regulile prevăzute la articolul 66, înmulțit cu numărul total de copii ai tuturor rezidenților.

Art.45

În cazul în care prestațiile constau într-o plată periodică, ele trebuie acordate pe toată durata producerii riscului social.

Art. 66

*1. În cazul plăților periodice cărora li se aplică prezentul articol, **cuantumul prestației, majorată cu suma alocațiilor familiale acordate pe durata producerii riscului social, trebuie să fie cel puțin egală**, în cazul beneficiarului tip vizat în tabelul anexă la prezenta parte, cu procentajul indicat în acest tabel în raport cu totalul salariului muncitorului necalificat de sex masculin, și cu cuantumul alocațiilor familiale acordate unei persoane protejate, având aceleași responsabilități familiale ca și beneficiarul tip.*

4. În vederea aplicării acestui articol un muncitor necalificat de sex masculin va fi:

- a) fie un muncitor necalificat tip, în industria mecanică, alta decât industria electromecanică;*
- b) fie un muncitor necalificat tip, ales conform prevederilor alineatului următor.*

*5. Muncitorul necalificat tip menționat în alineatul 4.b al acestui articol va fi ales din grupul care are **cel mai mare număr de persoane de sex masculin protejate împotriva riscului social** considerat, sau de susținători de familie ai persoanelor protejate, în ramura care cuprinde ea însăși cel mai mare număr de persoane protejate sau de susținători de familie; în acest scop va fi folosită clasificarea internațională tip, pe tip de industrie, a tuturor ramurilor de activitate economică, adoptată de Consiliul Economic și Social al Organizației Națiunilor Unite în cea de a șaptea sesiune a sa, din 27 august 1948, și care este reprodusă în anexă la prezentul Cod, ținând seama de orice modificare care i s-ar aduce.*

8. Convenția privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități din 13 decembrie 2006, ratificată prin Legea Nr. 166 din 09.07.2010 pentru ratificarea Convenției Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilități, garantează:

art. 7

Copii cu dizabilități

- 1. Statele Părți vor lua toate măsurile necesare pentru a se asigura că minorii cu dizabilități se bucură pe deplin de toate drepturile și libertățile fundamentale ale omului, în condiții de egalitate cu ceilalți copii.*
- 2. În toate acțiunile care privesc copiii cu dizabilități, va fi luat în considerare cu prioritate interesul superior al copilului.*

9. Convenția asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei,

adoptată și deschisă spre semnare de Adunarea Generală a Națiunilor Unite prin Rezoluția 34/180 din 18 decembrie 1979, intrată în vigoare la 3 septembrie 1981, conform dispozițiilor art. 27 (1.), ratificată de către Parlamentul Republicii Moldova conform Hotărârii nr. 87-XII din 28 aprilie 1994, în vigoare pentru Republica Moldova din 31 iulie 1994, garantează:

Art. 2

Statele părți condamnă discriminarea față de femei sub toate formele sale, convin să ducă prin toate mijloacele adecvate și fără întârziere o politică vizînd să elimine discriminarea față de femei și în acest scop, se angajează:

- a) să înscrie în constituția lor națională sau în alte dispoziții legislative corespunzătoare **principiul egalității bărbaților și femeilor** și în măsura în care acest lucru nu a fost deja efectuat, să asigure, pe cale legislativă sau pe alte căi adecvate, aplicarea efectivă a acestui principiu;*
- b) să adopte măsuri legislative și alte măsuri corespunzătoare, inclusiv sancțiuni în caz de nevoie, care să interzică orice discriminare față de femei;*
- c) să instituie o protecție pe cale jurisdicțională a drepturilor femeilor pe bază de egalitate cu bărbații și să garanteze prin intermediul tribunalelor naționale competente și al altor instituții publice protecția efectivă a femeilor împotriva oricărui act discriminatoriu;*

- d) să se abțină de la orice act sau practică discriminatorie față de femeie și să asigure ca autoritățile și instituțiile publice să se conformeze acestei obligații;
- e) să ia toate măsurile corespunzătoare pentru eliminarea discriminării față de femei de către o persoană, o organizație sau o întreprindere oricare ar fi aceasta;
- f) să ia toate măsurile corespunzătoare, inclusiv prin dispozițiile legislative, pentru modificarea sau abrogarea oricărei legi, dispoziții, cutume sau practici care constituie o discriminare față de femei;
- g) să abroge toate dispozițiile penale care constituie o discriminare față de femei.

Art. 4

2. Adoptarea de către statele părți a unor măsuri speciale, inclusiv cele prevăzute în prezenta Convenție, care au drept scop ocrotirea maternității, nu este considerată ca un act discriminatoriu.

Art. 5

Statele părți vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru:

b) a asigura ca educația în familie să contribuie la o înțelegere clară a faptului că maternitatea este o funcție socială și recunoașterea responsabilității comune a bărbatului și femeii în creșterea și educarea copiilor și în asigurarea dezvoltării lor, ținând seama că interesul copilului este condiția primordială în toate cazurile.

Art. 13

Statele părți se angajează să ia toate măsurile necesare pentru eliminarea discriminării față de femei în alte domenii ale vieții economice, sociale, în scopul de a asigura, pe baza egalității bărbatului cu femeia, aceleași drepturi și, în special:

a) dreptul de prestații familiale

Art. 15

1. Statele părți recunosc egalitatea femeii cu bărbatul în fața legii.

Art. 16

1. Statele părți vor lua toate măsurile necesare pentru a elimina discriminarea față de femei în toate problemele decurgând din căsătorie și în raporturile de familie și, în special, vor asigura, pe baza egalității bărbatului cu femeia:

d) aceleași drepturi și aceleași responsabilități în calitate de părinți, indiferent de situația lor matrimonială, pentru problemele referitoare la copiii lor; în toate cazurile, interesul copiilor va fi considerat primordial;

VIII - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

CHIȘINĂU

14-05-2019

Cu respect,
DUB Rodica
SEMNĂTURĂ ELECTRONICĂ

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central (jud. T. Avasiloeaie)
Dosarul nr. 2a-3694/18

ÎNCHEIERE

16 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții de Apel Chișinău

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Boris Bircă

Steliana Iorgov

Olga Cojocaru

Maria Bejinan

Grefier

examinând cererea lui Dub Rodica privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Dub Rodica către Casa Națională de Asigurări Sociale cu privire la încasarea indemnizației unice în loc de pensie alimentară, penalităților, dobânzilor, aplicarea indicelui de inflație pentru pensia de întreținere neachitată și încasarea prejudiciului material și moral,

c o n s t a t ă :

La 27.09.2017 Dub Rodica a depus cerere de chemare în judecată către Casa Națională de Asigurări Sociale (în continuare CNAS) cu privire la încasarea indemnizației unice pentru copii, încasarea penalităților, dobânzilor, aplicarea indicelui de inflație pentru pensia de întreținere neachitată și încasarea prejudiciului material și moral.

Prin ultima cerere de concretizare din 28.05.2018 reclamanta Dub Rodica a solicitat încasarea de la CNAS prejudiciului material în sumă de 580.980, 10 lei pentru perioada 10.05.2011; 02.04.2018 perioada în care nu s-a plătit de CNAS indemnizații, nici pensia alimentară, de debitorul, tata, perioada în care se efectuau acte de procedură obligatorii, impuse de Hotărârea Guvernului 769 din 25.11.1992 privind măsurile de ameliorare a situații materiale a minorilor, ai căror părinți se eschivează de la achitarea pensiei alimentare, pentru a avea dreptul de a se adresa în instanță de judecată; obligarea pârâtei CNAS la plata lunară a indemnizației, echivalentă cu suma pensiei alimentare, pentru copii, plus un adaos de 10 % în quantum de 1100 lei pentru fiecare copil: Dub Sophie și Dub Darius, cu recalcul din 02.04.2018 și indexarea anuală, în conformitate cu indicele inflației stabilit de Hotărârea Guvernului pentru alte indemnizații, la 01 aprilie sau de câte ori se va decide prin Hotărârea Guvernului; obligarea CNAS să ridice plata lunară a indemnizației, pentru copiii Dub Sophie și Dub Darius de la 1.100 lei la 2.190 lei, la nivelul minimului de existență, pentru un copil în II trimestru anul 2017 în mediul urban, cu recalcul din 02.04.2018 și să fie modificat regulat, o dată cu modificările datelor Biroului Național de Statistica, la capitolul minimul de existență, un adaos de 10 % din minimul de existență; a încasa de la CNAS, despăgubiri morale de 10.000 euro în contul minorei Dub Sophie, pentru tratament inuman și degradant, prin neasigurarea cu indemnizație în loc de pensie alimentară, de la vârsta de 4 ani, timp de 8 ani, încălcând drepturile copilului, viața decentă, odihnă, studii, alimentație, tratament, care nu vor mai putea fi recuperate niciodată; a încasarea de la CNAS

despăgubiri morale de 10 000 euro în contul minorului Dub Darius pentru tratament inuman degradant, prin neasigurarea cu indemnizație, în loc de pensie alimentară, de la vârsta de 2 ani, timp de 8 ani, încălcând drepturile copilului, la viață decentă, odihnă, studii, alimentație, tratament, care nu vor mai putea fi recuperate niciodată; a încasa de la CNAS despăgubiri morale în mărime de 10 000 euro (zece mii euro) în contul, mamei Dub Rodica pentru tratament inuman și degradant, prin neasigurarea cu indemnizație, în loc de pensie alimentară, lăsând o femeie, cu 2 copii de vârstă fragedă (2ani și 4 ani) grav bolnavi, resurse de existență și posibilitate de lucru, pentru lipsa de viață decentă, lipsa alimentației corecte, lipsa tratamentului necesar, care a avut impact asupra sănătății psihice, deteriorate de 8 ani; a încasa de la CNAS despăgubiri morale în sumă de 10 000 euro în contul minorei Dub Sophie pentru discriminare, față de alți copii, care primesc indemnizație sau pensie alimentară; a încasa de la CNAS despăgubiri morale de 10 000 euro în contul minorului Dub Darius, pentru discriminare, față de alți copii, care primesc indemnizație sau pensie alimentară; a încasa de la CNAS despăgubiri morale de 30 000 euro, în contul lui Dub Rodica, pentru discriminare față de bărbatul, debitor, prin neachitarea indemnizației, în loc de pensia alimentară, timp de 8 ani pentru lipsa de viață privată, lipsa de odihnă, de studii, care nu vor putea fi recuperate niciodată, pentru lipsa de avansare în carieră profesională, creând imposibilitate de a cotiza în fondul social, pentru a beneficia de pensie și stagiul de pensionare, ceea ce o discriminează în viitorul apropiat, față de bărbați, deoarece la vârsta de pensionare nu va putea avea pensie, ci alocație de 150 lei pe lună; a încasa de la CNAS despăgubiri morale în sumă de 10 000 euro, pentru neinformarea activă, în 2014 și la adresările anterioare, părintele, Dub Rodica în cunoștința de cauză, că pensia alimentară nu este plătită, că are dreptul să ceară prin judecată, o indemnizație, în locul pensiei alimentare neachitate, utilizând Hotărârea Guvernului 769 din 25.11.1992 privind măsurile de ameliorare a situației materiale a minorilor, ai căror părinți se eschivează de la achitarea pensiei alimentare, răspunzând prin scrisoare nr. 1866 din 22.04.2014 și care are obligația să publice pe pagina web a instituției publice de asigurare socială o astfel de informație de interes public major, în interesul superior al copiilor; a încasa de la CNAS despăgubiri morale în sumă de 6 000 euro, în contul părintelui Dub Rodica, pentru încălcarea dreptului la proprietate asupra sumei de 580 980,10 lei prin neasigurarea cu indemnizație, în loc de pensie alimentară, fiind în cunoștința de cauză, că pensia nu e plătită, răspunzând prin scrisoare nr. 1866 din 22.04.2014 și neinformând activ părintele, nici prin scrisoare, nici nu a publicat pe pagina web a instituției publice de asigurare socială, o astfel de informație de interes public major, în interesul superior al copiilor, cu privire la dreptul de a cere indemnizația, prin judecată de la CNAS utilizând de Hotărârea Guvernului 769 din 25.11.1992 privind măsurile de ameliorare a situației materiale a minorilor, ai căror părinți se eschivează de la achitarea pensiei alimentare; a încasa de la CNAS prejudicial material pentru recuperarea cheltuielilor suplimentare, pentru recuperarea sănătății minorilor Dub Sophie, Dub Darius în suma de 175 997,80 lei în contul mamei, Dub Rodica, pentru recuperarea cheltuielilor suplimentare provocate acestora de împrejurări excepționale (boala gravă, schilodirea copilului etc.) care nu pot fi executate din motive ce nu depind de persoanele, obligate să le plătească, în temeiul art. 1 și 2 din Hotărârea Guvernului 769 din 25.11.1992 privind măsurile de ameliorare a situației materiale a minorilor, ai căror părinți se eschivează de la achitarea pensiei alimentare, pentru a avea dreptul de a se adresa în instanța de judecată; a încasa de la CNAS despăgubiri morale în sumă de 10 000 euro în contul

mamei Dub Rodica pentru tratament inuman și degradant, prin neasigurarea cu tratament gratuit, garantat de Constituție, lăsând o femeie, eu 2 copii de vârstă fragedă (2ani și 4 ani), grav bolnavi, fără resurse de existență și posibilitate de lucru, pentru lipsa de viață decentă, lipsa alimentației corecte, lipsa tratamentului necesar, care a avut impact asupra sănătății psihice, deteriorate de 8 ani; a încasa de la CNAS dobânda de întârziere, în contul lui Dub Rodica, dacă nu execută hotărârea instanței de judecată, în termen de 90 de zile de la data devenirii definitive, chiar și în lipsa vinovăției în temeiul art. 243 CPC; a încasa de la CNAS despăgubiri materiale în sumă de 8 000 lei pentru compensarea timpului de muncă pierdut, pentru scrierea prezentei cereri în judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Central din 16.07.2018 cererea de chemare în judecată depusă de Dub Rodica către Casa Națională de Asigurări Sociale cu privire la încasarea indemnizației unice în loc de pensie alimentară, neachitată de părintele debitor, încasarea penalităților, dobânzilor, aplicarea indicelui de inflație pentru pensia de întreținere neachitată și încasarea prejudiciului material și moral, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 17.07.2018, Dub Rodica a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Central din 16.07.2018 solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunilor reclamantei.

La 15 mai 2019, apelanta Dub Rodica a înaintat instanței de apel cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate prin care a solicitat de a formula o sesizare către Curtea Constituțională cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate pentru punctul 4 din Hotărârea Guvernului nr. 1284 din 26.12.2018 pentru modificare Hotărârii Guvernului nr. 1478/2002 cu privire la indemnizațiile adresate familiilor cu copii și abrogarea Hotărârii Guvernului nr.769 din 25.11.1992 privind măsurile de ameliorare a situației materiale a minorilor, ai căror părinți se eschivează de la achitarea pensiei alimentare din considerente că, contravine articolelor 4 alin. (1), (2), art. 16 alin. (1), (2), art. 20 alin. (1), (2), art.46 alin.(1), (2), (3), art. 47 alin. (1), (2), art. 49 alin. (1), (2),(3), art. 50 alin. (1), (2), (3), art. 51 alin. (1) și art. 120 din Constituția Republicii Moldova.

În acest sens, a susținut că, în pofida faptului că nu există o decizie definitivă și irevocabilă, după 01.01.2019 , nu mai poate fi aplicată hotărârea Guvernului nr. 769, din speță, cu toate că copii încă sunt minori, 12 ani și 14 ani, fără studii profesionale, care să le asigure un venit, în situația când tatăl nu achită pensia alimentară și cheltuieli pentru sănătate, iar CNAS nu mai poate fi obligată, deoarece statul a abrogat unicul mecanism de compensare a pensiei alimentare și a cheltuielilor pentru sănătate, neachitate de părintele debitor, contrar prevederilor Constituției Republicii Moldova.

În cadrul ședinței de judecată a instanței de apel, apelanta Dub Rodica, a susținut cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și a solicitat admiterea ei în sensul declarat din motivele de fapt și de drept invocate în cerere.

Reprezentantul intimatului Casa Națională de Asigurări Sociale, Taran Alexandru a lăsat soluționarea demersului apelantei Dub Rodica privind ridicarea a excepției de neconstituționalitate la discreția instanței de apel .

Audiind părțile, analizând materialele dosarului, studiind cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate, Colegiul civil, comercial și de contencios

administrativ al Curții de Apel Chișinău consideră că cererea urmează a fi admisă cu remiterea acesteia Curții Constituționale din următoarele.

În conformitate cu art. 12¹ alin. (1) CPC, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

În conformitate cu art. 12¹ alin. (2) CPC, la ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Conform paragrafului 82 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate. În paragraful 83 din hotărârea menționată, Curtea a reținut că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale, iar judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

Raportând memoriul cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate criteriilor necesare pentru sesizarea Curții Constituționale și normelor legale indicate supra, Colegiul stabilește că, aceasta întrunește condițiile necesare.

Astfel, se solicită controlul constituționalității Hotărârii Guvernului nr. 1284 din 26.12.2018, care cade sub incidența art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, excepția este ridicată de către partea în proces, iar prevederile contestate afectează cadrul legal aplicabil cauzei prin prisma art. 7 Cod civil al RM, precum și nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale pe acest obiect, motiv din care cererea în cauză urmează a fi admisă.

Verificarea excepției de neconstituționalitate presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremăției acesteia și de relevanța prevederilor contestate, pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.

Fiind manifestată de către apelanta Dub Rodica incertitudinea constituționalității Hotărârii Guvernului nr. 1284 din 26.12.2018, care au incidentă la soluționarea unei cauze aflate pe rolul instanței de judecată, un eventual refuz al anihila dreptul părții și ar aduce atingere echității procedurii, motiv pentru care cererea cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate urmează a fi admisă.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău consideră necesar de a amâna examinarea cauzei în ordine de apel, reiesind din dispozițiile art. 12¹ alin. (3) CPC, conform cărora ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână examinarea cauzei în ordine de apel.

Din considerentele enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău ajunge la concluzia de a admite cererea depusă de Dub Rodica privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale pentru verificarea constituționalității prevederilor Hotărârii Guvernului nr.1284 din 26.12.2018 pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1478/2002 cu privire la indemnizațiile adresate familiilor cu copii și abrogarea Hotărârii Guvernului nr. 769/1992 privind măsurile de ameliorare a situației materiale a minorilor, ai căror părinți se eschivează de la achitarea pensiei alimentare cu amânarea examinării cauzei în ordine de apel până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate.

În conformitate cu art. 12¹, art. art. 269-270 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

dispune :

Se admite cererea lui Dub Rodica cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se transmite Curții Constituționale cererea lui Dub Rodica privind controlul constituționalității prevederilor Hotărârii Guvernului nr.1284 din 26.12.2018.

Se amână examinarea cauzei în ordine de apel, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Judecătorii

Boris Bîrca

Steliana Iorgov

Olga Cojocaru

